

In Memoriam Ion Traian Ștefănescu

– O carte prin care Profesorul se întoarce –

Un volum omagial pentru **Profesorul Ion Traian Ștefănescu**. Grea și complexă încercare din partea inițiatorilor. Reprezentanți ai instituțiilor cu care Profesorul a avut o legătură strânsă am întreprins demersul relativ temerar și extrem de dificil de a cuprinde în paginile unei cărți, indiferent cât de voluminoasă ar fi, o viață de om așa cum a fost. Și mai dificil a fost să pretinzi ca această curajoasă lucrare să poată avea pretenția unui caracter exhaustiv.

Ne-am strâns mai întâi foști doctoranzi; ni s-au alăturat profesori ai dreptului, colaboratori, discipoli și cinstitori ai memoriei Profesorului, și am aflat sprijin.

Volumul poartă în debutul său o biobibliografie a Profesorului urmată de alocuțiunea memorabilă rostită de regretatul Profesor la ultima dumnealui apariție publică ocazionată de Gala Premiilor Uniunii Juriștilor din România din 19 decembrie 2019. Cu acea ocazie, Profesorul Ion Traian Ștefănescu, care a marcat cu multă forță ramura dreptului muncii și pe cei dedicați acestui domeniu, formula întrebări fundamentale cu privire la viitorul relațiilor de muncă, lăsând parcă asemenea unui testament „câteva cerințe care ar fi necesare pentru revigorarea societății noastre”.

Lucrarea lasă apoi locul textelor emoționante de *Laudatio* prin care este evocată personalitatea Profesorului – „jurist de excepție”, „profesor eminent”, „lider politic autentic”, „omul unui crez patriotic și social”, „Om al Cetății”, „om al dialogului”, „Om Ales”, „Patriarhul dreptului muncii din România”.

În continuare, sunt cuprinse studiile specialiștilor în dreptul muncii așternute în semn de omagiu adus marelui om de știință care a dominat domeniul dreptului muncii și pe cei implicați în studiul acestuia. Pornind de la cele mai importante idei și teorii ale Profesorului, sunt puse sub semnul analizei și dezbaterii teme și concepte ce aparțin dreptului muncii tradițional, ca drept al contractului individual de muncă. Concomitent, în condițiile globalizării, ale schimbărilor tehnologice rapide, ale revoluției digitale, în ansamblu, pe fondul transformărilor și schimbărilor fundamentale intervenite în domeniul raporturilor de muncă, sunt examinate realități indiscutabile, precum: sfera noțiunilor de „lucrător” și „angajator”, drepturile și libertățile fundamentale ale lucrătorului, noile aranjamente contractuale și consecințele acestora. Având acest fundal, sunt supuse atenției rolul și locul profesorului de drept al muncii în lumea juridică, precum și misiunea doctrinei în dezvoltarea acestei științe.

O următoare secțiune a lucrării este dedicată studiilor de drept public și privat redactate pentru a onora personalitatea și activitatea Profesorului de către membri ai Academiei de Studii Juridice din România la care Profesorul era membru al secției de drept privat, de cadre didactice universitare de la Academia de Studii Economice din București unde Profesorul a activat și în cadrul Școlii doctorale, de cadre didactice și doctrinari ai dreptului din instituții de învățământ superior juridic și instanțe judecătorești.

Un segment emoționant al volumului îl constituie secțiunea care grupează studiile celor care formează o veritabilă familie profesională întemeiată de Profesor prin doctoranzii săi, cei care au trecut prin mâinile și sufletul său minunat. Pentru fiecare dintre doctoranzi exigențele Profesorului nu au fost altfel decât foarte ridicate, sub niciun chip nu a făcut rabat de la muncă,

de la respect și adevăr, a impus necesitatea permanentă de a studia și aprofunda, de a căuta neîncetat toată argumentația, de a expune riguros. Profesorul a stat alături de doctoranzi, cu rigoare, dedicație și dragoste, marcând dezvoltarea profesională a fiecăruia. Prin lucrările publicate de doctoranzi, Profesorul a creat o veritabilă bibliotecă de drept al muncii.

Despre abnegația în slujirea dreptului muncii, verticalitatea, modestia și devotamentul în misiunea sa profesională stau mărturie lucrările, studiile, manualele, articolele sale, relatările elogioase ale discipolilor săi, dar și întreaga activitate de profesor în învățământul juridic românesc.

Coordonatorii volumului adresează sincere mulțumiri tuturor celor care au făcut ca amintirea Profesorului să nu fie lăsată sub semnul tăcerii, contribuind la publicarea prezentei lucrări. Mulțumiri sunt adresate și Editurii Universul Juridic pentru buna colaborare în publicarea prezentului volum.

Coordonatorii volumului
Prof. univ. dr. **Ioan Chelaru**
Prof. univ. dr. **Brîndușa Teleoacă Vartolomei**
Conf. univ. dr. **Monica Gheorghe**

Curriculum vitae

Numele și prenumele

Ion Traian Ștefănescu

Data și locul nașterii

3 aprilie 1942, București

Starea civilă

Căsătorit cu Mariana Brândușa Ștefănescu

Formarea universitară

- Facultatea de Drept a Universității din București (1961-1965);
- doctor în drept (1979 – în urma susținerii tezei de doctorat privind „Răspunderea disciplinară a salariatului” întocmită sub conducerea științifică a dlui. cercetător principal 1 Leonard Miller în cadrul Institutului de Cercetări Juridice al Academiei Române și finalizată cu prof. univ. dr. Sanda Ghimpu în cadrul Facultății de Drept a Universității București).

Experiență profesională

1965-1990

- cadru didactic la Facultatea de Drept a Universității București – disciplina dreptul muncii;
- în paralel, în cumul: președinte al Consiliului Uniunii Asociațiilor Studenților din București, secretar al Comitetului municipal București al U.T.C. (1965-1969); președinte al Consiliului Uniunii Asociațiilor Studențești din România, prim-secretar al C.C. al U.T.C. (1969-1972); ministru pentru problemele tineretului și sportului (1972-1979); secretar al comitetului județean de partid, vicepreședinte al consiliului popular Prahova (1979-1982); prim vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste (1982-1984); prim-secretar al comitetului județean de partid și președinte al consiliului popular județean Sălaj (1984-1987); prim-secretar al comitetului județean de partid și președinte al consiliului popular județean Dolj (1987-1989);

1990-1995

- consilier juridic și șef serviciu contencios în cadrul Ministerului Tineretului și Sportului;
- cadru didactic asociat la Academia de Studii Economice din București și la instituții particulare de învățământ superior juridic.

1995-2011

- profesor titular la Catedra de Drept a Academiei de Studii Economice din București încadrat prin concurs.
- profesor universitar emerit, titlu acordat de Senatul Academiei de Studii Economice București.

2011

- Pensionar

din 1999

- conducător de doctorat – I.O.S.U.D. – Drept – Academia de Studii Economice din București, în domeniul Dreptul muncii

Ordine și medalii

- Ordinul 23 August clasa a III-a, 1974;
- Ordinul 23 August clasa a IV-a, 1971;
- Ordinul Steaua Republicii Socialiste România clasa a IV-a, 1969;
- Medalia 30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă, 1974;
- Medalia a 30-a aniversare a zilei armatei Republicii Socialiste România, 1974.

Premii

- „Simion Bărnuțiu” al Academiei Române, 1975;
- Mircea Manoilescu” al Uniunii Juriștilor din România, 1997;
- Premiul „Traian Ionașcu” pentru lucrarea „Tratat de dreptul muncii” (apărută la Editura Wolters Kluwer) – acordat în anul 2007 de *Revista Română de Drept Privat* (editată de Editura Universul Juridic), în colaborare cu Uniunea Națională a Notarilor din România,
- Premiul Revistei Dreptul, 2014;
- Diploma de excelență pentru contribuții în domeniul dreptului muncii (premiu pe care l-a primit în anul 2016 de la Societatea de Științe Juridice).
- Diplomă de excelență pentru lucrarea „Codul muncii și Legea dialogului social. Comentarii și explicații”, publicată la Editura Universul Juridic, București, 2017, premiu acordat de Uniune Juriștilor din România , 2017.
- Numeroase distincții acordate de Academia de Studii Economice din București precum și de alte instituții de învățământ superior din țară și de instituții profesionale din domeniul dreptului muncii.

Distincția oferită *post-mortem* cu ocazia împlinirii a 150 de ani de la apariția primului număr al Revistei Dreptul în semn de recunoaștere a sprijinului acordat acestei publicații juridice.

Activitatea științifică

Membru în colegiul de conducere al unor reviste de prestigiu de specialitate: Revista Română de Dreptul Muncii, Revista Română de Jurisprudență; Tribuna Juridică.

Peste 100 de lucrări – tratate, monografii, dicționare, cursuri universitare, manuale, studii, articole – publicate în România sau în străinătate.

În cadrul activității de cercetare desfășurată de-a lungul vieții a contribuit, în principal, la definirea și îmbogățirea analizei unor instituții fundamentale, în principal, ale dreptului muncii, multe din cercetările întreprinse fiind cercetări de pionierat. Activitatea a fost însoțită și de contribuții la redactarea de acte normative privind condiția juridică a tânărului, respectiv, a studentului, a elevului și a preșcolarului (1969-1979), fiind și unul dintre membrii comisiei care a redactat Codul muncii intrat în vigoare în 1973.

I. Tratat

1. „Tratat de drept al muncii” (S. Ghimpu, I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu, Gh. Mohanu)
 - vol. I – 1978;
 - vol. II – 1979;
 - vol. III – 1982;Ed. Științifică și Enciclopedică, București.

2. „Tratat elementar de drept al muncii”, Ed. Lumina Lex, București, 1999.
3. „Tratat de dreptul muncii”, Ed. Lumina Lex, București, 2003, 2 vol.
4. „Tratat de dreptul muncii”, Ed. Wolters Kluwer, București, 2007.
5. „Tratat teoretic și practic de drept al muncii”, Ed. Universul Juridic, București, ediții 2010, 2012, 2014, 2017.

II. Monografii

1. „Organizațiile obștești în sistemul organizării politice în România” (I.T. Ștefănescu, M. Luburici, M.C. Leiss, S. Popescu, M. Groza, Gh. Ghimeș, A. Cleja, N. Popa, M. Dragnea, A. Popescu, P. Suian), Ed. Academiei, București, 1973, Capitolul „Organizațiile de tineret în sistemul organizării politice în România”.
2. „Disciplina muncii și răspunderea disciplinară în unitățile de stat”, Ed. Academiei, București, 1979.
3. „Contractul individual de muncă”, Ed. Lumina Lex, București, 1997.
4. „Dreptul colectiv al muncii”, Ed. Lumina Lex, București, 1998.
5. „Conflictele de muncă”, Ed. Lumina Lex, București, 2000.
6. „Codul muncii. Prezentare de ansamblu. Analiza textelor esențiale. Textul integral” (I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu), Ed. Lumina Lex, 2003.
7. „Modificările Codului muncii, comentate. O.U.G. nr. 65/2005”, Ed. Lumina Lex, București, 2005.
8. „Modificările Codului muncii, comentate”, Ed. Lumina Lex, București, 2006.
9. „Codul muncii și legea dialogului social. Comentarii și explicații”, Ed. Universul Juridic, București, 2017.
10. „Regulamentul intern. Îndrumar pentru angajatori și angajați”, Ed. Hamangiu, București, 2018.

III. Dicționare de specialitate juridică

1. „Dicționar de drept al muncii”, Ș. Beligrădeanu, I.T. Ștefănescu, Ed. Lumina Lex, București, 1997.
2. „Dicționar de drept al muncii”, coordonator, Ed. Universul Juridic, București, 2014.

IV. Cursuri universitare

1. „Dreptul muncii” (S. Ghimpu, I.T. Ștefănescu), Universitatea din București, 1974.
2. „Dreptul muncii. Elemente fundamentale”, Ed. Fundației “România de mâine”, București (în colaborare), 1994.
3. „Drept civil”, Ed. Academiei de Studii Economice, București (în colaborare), 1995.
4. „Dreptul muncii”, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1996.
5. „Dreptul muncii”, Ed. Lumina Lex, București, 1997.
6. „Dreptul muncii”, (coordonator), Ed. Academiei de Studii Economice, București, 1998.
7. „Dreptul muncii”, Ed. Lumina Lex, București, 2000.
8. „Dreptul muncii”, (ediția a II-a, revăzută și adăugită), Ed. Lumina Lex, București, 2002.

V. Manuale pentru învățământul liceal

1. „Constituția. Cunoștințe despre stat și drept” (N. Popa, I. Muraru, N. Prisca, Gh. Beleiu, I.T. Ștefănescu, I. Filipescu, L. Chișu, C. Mitrache), Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1978.

Capitolele privind:

- Dreptul la muncă și îndatorirea de a munci;
- Principalele drepturi și îndatoriri ale persoanelor încadrate în muncă.

2. „Elemente de drept (manual pentru liceele economice și de drept administrativ)”, Ed. Didactică și Pedagogică R.A., București (în colaborare), edițiile 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998.

VI. Studii (peste 50 - anexă)

Anexă

1. „Trăsăturile fundamentale ale raportului juridic de muncă în lumina noii reglementări privind organizarea și disciplina muncii”, Revista Română de Drept nr. 12/1970.

2. „În legătură cu proiectele Legii privind recrutarea și repartizarea forței de muncă și al Legii privind încadrarea într-o muncă utilă a unor persoane apte de muncă”, Revista Română de Drept nr. 9/1976.

3. „Principiile generale ale sistemului de retribuire a muncii”, Studii și Cercetări Juridice nr. 2/1979.

4. „În legătură cu desfacerea contractului de muncă al funcționarilor publici în unele situații”, Revista Dreptul nr.6/1992.

5. „Contractul de sponsorizare”, Revista Dreptul nr.1/1993.

6. „Obligația de fidelitate și clauza de neconcurență în contractul individual de muncă”, Revista de științe juridice, Craiova, nr. 3/1995.

7. „Cartea Albă a Uniunii Europene și impactul ei asupra legislației române a muncii”, Revista Dreptul nr. 12/1995.

8. „Contractele colective de muncă între prevederile legislative, teorie și practică”, Revista de Drept comercial nr. 4/1996.

9. „Considerații privind Legea nr. 90/1996 a protecției muncii”, Revista Dreptul nr. 11/1996.

10. „Condițiile pentru încheierea contractului de muncă”, Revista Raporturi de muncă, Tribuna Economică, nr. 2/1997.

11. „Încadrarea în muncă a cetățenilor străini”, Revista Raporturi de muncă, Tribuna Economică, nr. 4/1997.

12. „Concedierea colectivă”, Revista Raporturi de muncă, Tribuna Economică, nr. 8/1997.

13. „Consiliul Economic și Social și relațiile de muncă”, Revista Raporturi de muncă, Tribuna Economică, nr. 8/1997.

14. „Trăsături juridice caracteristice ale Legii nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic”, Revista Dreptul nr. 10/1997.

15. „Desfacerea contractului de muncă de către angajator în cazul reducerii de personal”, Revista Raporturi de muncă, Tribuna Economică, nr. 1/1998.

16. „Asociatul unic – administrator poate fi concomitent și salariat al societății sale cu răspundere limitată?”, Revista de Drept comercial, nr. 4/1998.
17. „Conflictul colectiv de muncă și greva”, Revista Raporturi de muncă, Tribuna Economică, nr. 4/1998.
18. „Consecințele refuzului angajatorului de a primi salariatul la muncă”, Revista Dreptul nr. 7/1998.
19. „Statutul legal al asistentului maternal profesionist”, Revista Dreptul nr. 9/1998.
20. „Aspecte privind Statutul funcționarilor publici”, Revista „Raporturi de muncă”, Tribuna Economică, nr. 8/1998.
21. „Normele legale și normele negociate în dreptul muncii – actualitate și perspective”, Revista de Drept comercial nr. 10/1998.
22. „Răspunderea materială a militarilor”, Revista „Raporturi de muncă”, Tribuna Economică, nr. 11/1998.
23. „Inserarea clauzei de conștiință în unele contracte individuale de muncă”, Revista Dreptul nr. 2/1999.
24. „Repere privind noul Cod al muncii” (Ș. Beligrădeanu, I.T. Ștefănescu), Revista Dreptul nr. 3/1999.
25. „Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și legislația muncii”, Revista de Drept comercial nr. 5/2000.
26. „Corelații între Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului și legislația muncii” (I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu), Revista Dreptul nr. 9/2000.
27. „Dreptul muncii. Realități și tendințe”, Revista Dreptul nr. 11/2000.
28. „Uzul în domeniul raporturilor juridice de muncă” (I.T. Ștefănescu, B. Vartolomei), Revista Dreptul nr. 5/2001.
29. „Considerații critice și sugestii referitoare la prevederile proiectului noului Cod al muncii”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 1/2002.
30. „Considerații referitoare la Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, cu privire specială asupra domeniului muncii”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 2/2002.
31. „Interferențe recente între legislația muncii și legislația comercială”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 3/2002.
32. „O gravă eroare cuprinsă în proiectul Codului muncii”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 4/2002.
33. „Prezentare de ansamblu și observații critice asupra noului Cod al muncii”, (I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu), Revista Dreptul nr. 4/2003.
34. „Perioada de probă în reglementarea noului Cod al muncii”, Revista Dreptul nr. 8/2003.
35. „Considerații în legătură cu Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic”, (I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu), Revista Dreptul nr. 2/2004.
36. „Inadmisibilitatea, de regulă, a invocării excepției de neexecutare a contractului în cazul contractului individual de muncă sau a celui colectiv de muncă”, Revista Dreptul nr. 6/2004.

37. „Considerații referitoare la aplicarea art. 38 din Codul muncii”, Revista Dreptul nr. 9/2004.
38. „Delegarea de atribuții disciplinare în dreptul muncii”, Revista Dreptul nr. 12/2004.
39. „Aspecte noi referitoare la înregistrarea contractelor colective de muncă”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 3/2004.
40. „Conținutul contractului colectiv de muncă”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 4/2004.
41. „Constituția pentru Europa și dreptul comunitar al muncii” în Revista de Drept comercial nr. 12/2004.
42. „Efectele refuzului nejustificat al salariatului de a se prezenta la cercetarea disciplinară prealabilă sancționării disciplinare”, Revista Dreptul nr. 1/2005.
43. „Corelația dintre obligația de fidelitate și clauza de neconcurență inserată în contractul individual de muncă” (I.T. Ștefănescu, O. Macovei, B. Vartolomei), Revista Dreptul nr. 11/2005.
44. „Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 65/2005 privind modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 – Codul muncii – comentată”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 3/2005.
45. „Comentarii referitoare la Legea nr. 371/2005 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 65/2005 privind modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 - Codul muncii”, Revista de Drept Comercial nr. 2/2006.
46. „Corelații între răspunderea administrațiilor salariați potrivit Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale și răspunderea acestora conform Legii nr. 53/2003 – Codul muncii”, (I.T. Ștefănescu, B. Ștefănescu), Revista Dreptul nr. 2/2006.
47. „Consecințele nesolicitării avizului consultativ al Consiliului Economic și Social sau al Consiliului Legislativ cu privire la proiectele actelor normative” (I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu), Revista Dreptul nr. 7/2006.
48. „Protecția drepturilor salariaților în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acestora, în lumina Legii nr. 67/2006”, Revista Dreptul nr. 9/2006.
49. „Regimul creanțelor salariale în cazul insolvenței angajatorului”, Revista Dreptul nr. 10/2006.
50. „Reglementări recente referitoare la contractele colective de muncă și la grevă”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 1/2006.
51. „Încetarea contractului individual de muncă în baza art. 86 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 2/2006.
52. „Concedierea salariaților pentru motive care nu țin de persoana lor, individuală ori colectivă”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 3/2006.
53. „Probleme actuale legate de modificarea art. 269 alin. (1) din Codul muncii”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 4/2006.
54. „Probleme actuale legate de modificarea art. 269 alin. (1) din Codul muncii”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 4/2007.
55. „Înțelesul art. 92 alin. (1) din contractul colectiv de muncă unic la nivel național pe anii 2007-2010”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 2/2008.
56. „Acordul colectiv dintre autoritățile sau instituțiile publice și funcționarii publici” (I.T. Ștefănescu, A.G. Uluitu), Revista Dreptul nr. 1/2008.

57. „Impactul globalizării asupra dreptului muncii și a dreptului securității sociale – perspectiva europeană”, Revista Dreptul nr. 4/2008.
58. „Înțelesul și sfera de aplicare a noțiunilor de forță majoră și caz fortuit în dreptul muncii” (I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu), Revista Dreptul nr. 6/2008.
59. „Natura raportului juridic dintre societățile comerciale și administratorii sau directorii acestora” (I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu), Revista Dreptul nr. 8/2008.
60. „Admisibilitatea sancționării disciplinare a salariatului sau funcționarului public pentru fapte ilicite săvârșite în afara executării obligațiilor de serviciu”, Revista Dreptul nr. 12/2008.
61. „Situatii speciale de nelegalitate a grevei”, Revista Dreptul nr. 3/2009.
62. „Răspunderea civilă reciprocă între părțile raportului – contractual – de serviciu al funcționarilor publici” (I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu), Revista Dreptul nr. 4/2009.
63. „Corecta interpretare a art. 78 din Codul muncii privitor la sancționarea concedierilor netemeinice ori nelegale” (I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu), Revista Dreptul nr. 5/2009.
64. „Privire analitică asupra corelației dintre noul Cod civil și Codul muncii”, (I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu), Revista Dreptul nr. 12/2009.
65. „Considerații referitoare la unele dispoziții în legătură cu salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cumulul pensiei cu salariul, cumulul de funcții și la negocierea colectivă înscrise în Legile nr. 330/2009 și nr. 329/2009, precum și în ordonanța de urgență a guvernului nr. 1/2009” (I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu), Revista Dreptul nr. 4/2010.
66. „Câteva aspecte controversate din Codul muncii și Legea dialogului social”, Revista Dreptul nr. 8/2012.
67. „Considerații cu referire la autonomia dreptului muncii”, Revista Dreptul nr. 12/2012.
68. „Dreptul muncii – vocație și viziune”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 2/2013.
69. „Contractul de stagiu în lumina Legii nr. 335/2013 privind efectuarea stagiului pentru absolvenții de învățământ superior”, Revista Dreptul nr. 4/2014.
70. „Contractul individual de muncă al zilierilor”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 4/2014.
71. „Reglementarea legală a muncii personalului casnic – un imperativ de actualitate certă”, Revista Dreptul nr. 12/2014.
72. „Din nou despre cauza reală și serioasă în cazul concedierii individuale pentru motive care nu țin de persoana salariatului (art. 65 din Codul muncii)”, Revista Dreptul nr. 1/2015.
73. „Observații critice cu privire la soluții divergente date în cauze similare de complete diferite ale aceleiași instanțe judecătorești”, Revista Română de Dreptul muncii nr. 1/2015.
74. „Revocarea de către angajator a actelor sale unilaterale”, Revista Dreptul nr. 2/2015.
75. „Considerații referitoare la protecția datelor personale ale salariaților în cadrul raporturilor de muncă” (I.T. Ștefănescu, R. Dimitriu), Revista Dreptul nr. 9/2015.
76. „Din nou despre autonomia dreptului muncii”, Revista Dreptul nr. 11/2015.
77. „Considerații referitoare la rolul sindicatelor și al reprezentanților angajaților în desfășurarea raporturilor de muncă”, Revista Dreptul nr. 1/2016.
78. „Obligația de informare în contextul nașterii și executării raporturilor juridice de muncă” (I.T. Ștefănescu, B. Vartolomei), Revista Română de Dreptul Muncii nr. 6/2016.

79. „Considerații practice cu privire la cercetarea disciplinară prealabilă a salariaților”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 6/2017.

80. „Trăsăturile specifice esențiale ale contractului individual de muncă și autonomia dreptului muncii”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 4/2018.

81. „Momente esențiale ale reglementării raporturilor de muncă în secolul de după Marea Unire. Concluzii”, Revista Dreptul nr. 12/2018.

82. „Considerații cu privire la natura juridică a contractului de internship”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 4/2019.

83. „Considerații în legătură cu aplicabilitatea art. 65 din Codul muncii la anumite situații”, Revista Dreptul nr. 10/2019.

84. „Despre înțelesul rațional al art. 56 alin. (4) din Codul muncii”, Revista Dreptul nr. 8/2019.

85. „Regimul juridic specific stabilit de noul Cod administrativ pentru personalul contractual din cadrul autorităților și instituțiilor publice” (I.T. Ștefănescu, A.G. Uluit), Revista Dreptul nr. 1/2020.

VII. Studii publicate în volume ale unor conferințe

1. „Autonomia dreptului muncii”, în volumul „Aspecte controversate în interpretarea și aplicarea prevederilor codului muncii și ale legii dialogului social”, Ed. Universul Juridic, București, 2013.

2. „Reglementarea muncii personalului casnic – un imperativ de actualitate certă”, în volumul „Propuneri *de lege ferenda* privind perfecționarea legislației muncii din România”, Ed. Universul Juridic, București, 2015.

3. „Considerații referitoare la rolul sindicatelor și al reprezentărilor angajaților în desfășurarea raporturilor de muncă”, în volumul „Actualități și perspective în legislația muncii”, Ed. Universul Juridic, București, 2016.

4. „Câteva soluții criticabile din practica judecătorească referitoare la soluționarea conflictelor individuale de muncă”, în volumul „Soluții normative sau jurisprudențiale criticabile prin prisma specificului raporturilor juridice de muncă”, Ed. Universul Juridic, București, 2017.

5. „Repere practice cu privire la cercetarea disciplinară prealabilă” în volumul „Forme ale răspunderii juridice aplicabile în dreptul muncii”, Ed. Universul Juridic, București, 2018.

6. „Momente esențiale în reglementarea raporturilor de muncă între 1918-2018”, în volumul „Dreptul muncii: trecut, prezent și perspective”, Ed. Universul Juridic, București, 2019.

* * *

I.T. Ștefănescu a decedat la data de 13 martie 2020.

NOI PARADIGME CU PRIVIRE LA FORMELE DE PRESTARE A MUNCII ȘI IMPLICAȚIILE LOR ASUPRA DREPTULUI MUNCII

Ion Traian ȘTEFĂNESCU

În calitate de invitat special la Gala Premiilor Științifice a Uniunii Juriștilor din România pentru anul 2019, prof. univ. dr. Ion Traian Ștefănescu a rostit în mod liber următoarea alocuțiune (care a fost revăzută lexical):

Am să fiu extrem de concis, pe de-o parte datorită rațiunilor de timp propriu-zise, dar și determinat de faptul că sunt extrem de răcit.

După cum este cunoscut, Karl Marx considera munca drept o marfă. Munca era vândută proprietarului. Ca urmare se năștea conflictul ireductibil dintre muncă și capital, care trebuia să se soldeze mai devreme sau mai târziu cu revoluția proletară, prin urmare cu schimbarea orânduirii sociale – de la capitalism la socialism. Este o teză care nu își găsește corespondent în lumea de azi. Alte teze ale lui Marx sunt valabile.

În 1945, Organizația Internațională a Muncii – cea mai veche organizație internațională și singura care are componență tripartită (guvern, syndicate, patronat) – a înscris în preambulul Constituției sale o apreciere diametral opusă: munca nu este o marfă, este ideea care a fost reafirmată în iunie 2019 cu prilejul aniversării a 100 de ani de existență a Organizației Internaționale a Muncii.

Apare ca neîndoielnic că în această dilemă care dăinuie de atât amar de timp, dacă munca este sau nu o marfă, pot să existe în continuare opinii diferite și ele și apar frecvent în rândul economiștilor. Dar, dacă ne referim la statele membre ale OIM, ele au îndatorirea, în calitatea lor de legiuitori, să elaboreze legislația muncii pornind de la precizarea constituțională că munca nu este o marfă.

De-a lungul secolului XX, veșmântul juridic pentru muncă a fost, de regulă, contractul individual de muncă. În aceeași logică, și Codul român al muncii se referă exclusiv la raporturile juridice de muncă născute din contractul individual de muncă.

În condițiile globalizării, schimbărilor tehnologice rapide și ale revoluției digitale, au apărut noi aranjamente contractuale pentru prestarea muncii. Sunt transformări care s-au produs cu deosebire după 1990, dar cu o rapiditate teribilă începând cu 2008, anul debutului marii crize economice.

Nu este prima dată când au loc asemenea transformări cerute de viața economică, sub aspectul acoperirii lor juridice. Numai că de această dată transformările sunt teribil de rapide și nu sunt simple cosmetizări, sunt transformări de fond.

În Uniunea Europeană s-au produs schimbări majore insuficient abordate în doctrina noastră juridică. Mă refer la următoarele:

– Directivele în materie socială cuprind în ultimii ani următoarea formulare: *raporturile juridice de muncă născute pe baza contractului individual de muncă „și alte raporturi juridice de muncă”*. Așadar, există raporturi juridice de muncă distincte și care nu pot avea ca sorginte în sistemul dreptului nostru decât un contract civil sau administrativ ori, în alte sisteme de drept, un contract comercial.